

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE

KREITI YA 12

SEPEDI LELEMETLALELETŠO LA PELE (FAL)

LEPHEPHE LA BOBEDI (P2)

DIBOKWANE/HLAKOLA 2015

MEPUTSO: 70

NAKO: 2 diiri

Palomoka ya matlakala a dipotšišo ke 15.

DITAELO LE TSHEDIMOŠO

1. Badišiša ditaelo ka šedi pele o thoma go araba dipotšišo.
2. O se ke wa leka go bala lephephe ka moka. Lebelela diteng letlakaleng le le latelago gomme o laetše dinomoro tša dipotšišo tša dingwalo tšeo o di badilego. Ka morago ga moo, bala dipotšišo gomme o kgethe tšeo o nyakago go di araba.
3. Lephephe le arotšwe ka DIKAROLO tše NNE:

KAROLO YA A: Padi	(35)
KAROLO YA B: Papadi/Terama	(35)
KAROLO YA C: Kanegelokopana	(35)
KAROLO YA D: Theto	(35)
4. Araba dipotšišo tše PEDI fela, go tšwa dikarolong tše PEDI.

KAROLO YA A: Padi	Araba dipotšišo ka moka.
KAROLO YA B: Papadi/Terama	Araba dipotšišo ka moka.
KAROLO YA C: Kanegelokopana	Araba dipotšišo ka moka.
KAROLO YA D: Theto	Araba dipotšišo ka moka.
5. Diriša lenaneotekolo.
6. Latela ditaelo ka šedi go KAROLO ye NNGWE le ye NNGWE.
7. Nomora dikarabo tša gago go swana thwi le ka fao dipotšišo di nomorilwego ka gona ka gare ga lephephe la dipotšišo.
8. Thoma KAROLO ye NNGWE le ye NNGWE letlakaleng le LEFSA.
9. Kakanyo mabapi le taolo ya nako: Šomiša tekano ya metsotso ye e ka bago ye 60 KAROLONG ye NNGWE le ye NNGWE.
10. Ngwala ka bothakga, ka mongwalo wa go balega.

LENANETEKOLO:

KAROLO YA A: PADI			
POTŠIŠO 1: <i>Kgati ya moditi</i> – OK Matsepe			
NOMORO YA POTŠIŠO	POTŠIŠO	MEPUTŠO	NOMORO YA LETLAKALA
1.1	<i>Kgati ya moditi</i>	Dipotšišo tše kopana	17 5–6
1.2	<i>Kgati ya moditi</i>	Dipotšišo tše kopana	18 6–7
KAROLO YA B: PAPADI/TERAMA			
POTŠIŠO 2: <i>Di šitile Phaahla</i> – SN Tseke			
2.1	<i>Di šitile Phaahla</i>	Dipotšišo tše kopana	18 8–9
2.2	<i>Di šitile Phaahla</i>	Dipotšišo tše kopana	17 9–10
KAROLO YA C: KANEGELOKOPANA			
POTŠIŠO 3: <i>Tša lefase ga di fele</i> – MFC Matshela le ba bangwe.			
3.1	Hallo baby ...!	Dipotšišo tše kopana	18 11
3.2	Mahlale ga se a thuto fela	Dipotšišo tše kopana	17 12
KAROLO YA D: THETO			
POTŠIŠO 4: <i>Direto tša Sesotho sa Leboa</i> – Prof. DM Kgobe			
4.1	Re madimabe bjang?	Dipotšišo tše kopana	17 13
4.2	Mathata	Dipotšišo tše kopana	18 14–15

LENANETEKOLO/LENANETSHWAYOTSHWAYO

- Dira leswao (✓) go lenanetekolo le le latelago go kgonthišiša ge e ba o lateletše ditaello gabotse.

KAROLO	NOMORO YA POTŠIŠO	PALO YA DIPOTŠIŠO TŠEO DI ARABJAGO	LESWAO
A: Padi (dipotšišo tše kopana)	1.1–1.2	1	
GOBA			
B: Papadi (dipotšišo tše kopana)	2.1–2.2	1	
GOBA			
C: Dikanegelokopana (dipotšišo tše kopana)	3.1–3.2	1	
GOBA			
D: Theto (dipotšišo tše kopana)	4.1–4.2	1	

HLOKOMELA: Kgonthišiša gore o arabile dipotšišo go tšwa DIKAROLONG tše PEDI fela.

KAROLO YA A: PADI**KGATI YA MODITI – OK Matsepe****POTŠIŠO YA 1**

Araba dipotšišo ka BOBEDI.

Bala ditsopolwa tše ka šedi gore o tle o kgone go araba dipotšišo.

1.1 SETSOPOLWA SA A

Di ile ge di tsena ka ditsebung le mogopolong wa mongsetšhaba lefula la tšea motho e le ka lesehla. E be e se ka phošo ge a eba ka mokgwa woo gobane Sefatamollo o be a re yena a boe le batšofadi bao ba sa hlwego ba enywa, ka gore bana ba bona ba boile le yena bjale. Ka ge yena le kgaetšediagwe Tetedi ba be ba sa hlwe ba kwana ka gona ge a ganne morwediagwe a re ke hlaba, ga a ka a tseba gore a ka emišetša mahlo kae.

Go Kgoši Dianthona o be a ka se ye ka ge e be e le kgale ba mo lebeletše, godimo ga fao e be e se kgale ge ba bile le molato wa ngwana yola a go metšwa ke hlware. Mohumagadi wa Kgoši Dianthona o be a le lethabong le le sa mo ronego – kudu ka ge yola morwediagwe a be a bile a nyetšwe ke motho fela eupša a dutše ka a mabedi.

Le yo e sego yena go be go se ka mokgwa woo a ka se kego a thaba ruri, kudu ka ge ka moka ba fahlogetše moetapele wa mosadi ka yena gomme lehono go phethega la mogologolo wa bogologolo ge a boletše bogologolo a re tša etwa ke e tshadi pele di wela ka dirorobja.

Thibathibetša le yena di ile tša mo emela ka le tee bjalo ka kokolohute ka gona go se tsebe seo bjale a se tletšego, go bagwera ba gagwe ya ba wa go itloša bodutu ba re o be a bile a kganya a re o šeba ka mahlakori, godimo ga fao a re o hlagolelwa ke setšhaba etšwe kgoro ye a tswaletšwego go yona e le ya dihlotlamadiba, lapa o le ritelelwa ke bona ebile se sengwe le se sengwe o se direlwa a namile maoto bjalo ka thotse!

[Letl.57]

- 1.1.1 Na ditiro tša Sefatamollo di mo tšweletša e le motho wa mohuta mang go ya ka setsopolwa se? Fahlela karabo ya gago. (3)
- 1.1.2 Go ya ka tsebo ya gago ya padi ye, laetša tswalano gare ga Kgoši Dianthona le Sefatamollo. (2)
- 1.1.3 Tiišetša gore tikologo ya padi ye ke ya segologolo ka dintlha tše PEDI. (2)
- 1.1.4 Na setsopolwa se se godiša bjang morero wa padi ye? (3)

- 1.1.5 Na moya wo o fokago setsopolweng se ke ofe? Fahlela karabo ya gago. (2)
- 1.1.6 Na lefoko le le thaletšwego le tšweletša molaetša ofe go ya ka setsopolwa se? (2)
- 1.1.7 Ge o be o le mongsetšhaba o be o ka tšea sephetho sefe ka Sefatamollo? Fahlela karabo ya gago. (3)

1.2 SETSOPOLWA SA B

'Ditaba tša gago, monna wa seboledi, di a kwala; koma yona go e rera re šetše re e rerile eupša go yona Nkgotlelele a ka se tsene. O tloga o dirile gabotse ge o ntšhitše leo ka lona o nkeleditšego taba ye ke bego ke e lebetše, gomme ke re ka moka ga lena le nkweng le nkwešišeng – komeng ya ka Nkgotlelele a ka se tsene!'

Aowaa, monna ge a bolela o dira ka mokgwa woo ka gore ge a re a bolela a be a tibe fase, ke gore seo a se bolelago o se tiiša o bile o se tiišetša ka go se kokotela le go se šitlela. Gore a realo ke ge se sengwe se re:

'Re thabela go kwa lentšu le le bolelago ka mokgwa woo, gomme re ka fela re thabela go kwa gore o tšwa go e tšea neng o na le mang; ka morago ga go kwana le mang.'

'Ka morago ga go kwana le mang ka sa ka?'

'Ga se ya gago.'

'Ke ya?'

'Banna bakhwi ka moka ga bona.'

'Bona e le ba mang?'

'E le ba Nkgotlelele, bao a ba tlogeletšwego ke rragwe, e lego Kgoši Ntweleng, ge e le bao ba welago ka tlase ga gago ka mollwane woo o beilwego ke wena, ga ba nayo ka gore yeo ba e hweditše!'

[Letl.67]

- 1.2.1 Ngwala dintlha tše PEDI tšeo di laetšago gore seboledi sa mathomo se na le kgatelelo. (2)
- 1.2.2 Na ke tikologo ya mohuta mang yeo e tšweletšwago setsopolweng sa ka godimo? Fahlela karabo ya gago. (2)
- 1.2.3 Tšweletša mohuta wa thulano ye e tšwelelago setsopolweng se. Fahlela karabo ya gago. (3)
- 1.2.4 Go se nyake Nkgotlelele komeng ya seboledi sa bobedi, go amana bjang le morero wa padi ye? (2)
- 1.2.5 Na mohola wa poledišano ke ofe setsopolweng se? Efa ye MEBEDI. (4)
- 1.2.6 Na ke moya wa mohuta mang wo o fokago setsopolweng se? (1)

- 1.2.7 Na maikutlo a gago ke afe mabapi le sephetho seo se tšerwego ke Sefatamollo? Fahlela karabo ya gago. (2)
- 1.2.8 Efa kakanyo ya sephetho sa gago mabapi le bothata bjo bo tšwelelago setsopolweng se. (2)

[35]

PALOMOKA YA KAROLO YA A: 35

KAROLO YA B: PAPADI/TERAMA**DI ŠITILE PHAAHLA – SN Tseke****POTŠIŠO YA 2**

Araba dipotšišo ka BOBEDI.

Bala ditsopolwa tše ka šedi gore o tle o kgone go araba dipotšišo.

2.1 SETSOPOLWA SA A

NAMELE:	Ke lebogile, a re yeng bagešo. (<i>Ba sepela mmogo, gomme Namele o biletša Monawa le Lefagwana ka thokwana</i>) Ke a le kgopela hle bana bešo, le thekgeng kgopelo ya rena kua pele go hlogo ya sekolo hle ...
LEFAGWANA:	Hai! A re sepeleng hle. Gape <u>ga gwa swanela gore hlogo ya sekolo a dule nako ye telele a letile barutwana</u> . Go no swabiša ka gore boNamele ke barutiši ba go ganana le go gola le boikarabelo ...
NAMELE:	A re di tlogele, re tsene ka mo go hlogo. (<i>Ba a tsena, gomme ba theeletša sebiletšwa</i>)
MONAWA:	Thobela Hlogo, ke a leboga, a re badišaneng, wena Lefagwana, Tlhakolane le Motšhatšha. (<i>Ba bala mmogo, gomme ba a fetša</i>) Re feditše mong wa ka, gomme ke bona a ngwadilwe gabotse ka mo go kgotsofatšago.
MOTŠHATŠHA:	Hlogo re a leboga, re tla ba bona, ke ba rena barutiši ba.
MAŠUTŠA:	Bjale ke tsebiše Morena Morwadihlare le Mohwiti le Kalelane le Mokgopu fela, goba ke akaretše le barutwana?
MONAWA:	Aowa, mong wa ka, barutwana ba tlogelele rena.
LEFAGWANA:	Re nyaka ba re fe dikgakollothuto tše ba rego di gona mo pele ga lena, gomme rena re tla yo di fa barutwana. A ke re go a kgonega gore di se be gona?
MOKHUŠA:	Ke tla le fa. Di ka mola ofising ya ka.

[Letl.45]

2.1.1 Tsopola dintlha tše PEDI go tšweletša semelo sa Namele. (4)

2.1.2 Ka ntlha e TEE kgonthišiša gore tikologo ya setsopolwa se ke ya sebjalebja. (1)

- 2.1.3 Na tswalano ya Mašutša le Morena Morwadihlare, Mohwiti, Kalelane le Mokgopu ke efe? (2)
- 2.1.4 Polelo ya Lefagwana mo setsopolweng se e tšweletša moya ofe? Fahlela karabo ya gago. (4)
- 2.1.5 Na mantšu ao a lego ka mašakaneng a bitšwa eng? Efa mohola wa wona. (3)
- 2.1.6 Akanya molaetša wo o tšweletšwago ke polelo yeo e thaletšwego ya Lefagwana. (2)
- 2.1.7 Akanya maikutlo a Namele go ya ka setsopolwa se. Fahlela karabo ya gago. (2)

2.2 SETSOPOLWA SA B

TLHAKOLANE:	<i>(O tagilwe ke kgegeo le lona lethabo)</i> A! Namele! Ke motšita yola. Re šomišana go tše ntši. Ke yena moeletši wa rena, mohlali mogwera yo mogolo. Monna yola o na le sephiri, ge re re a se botše motho, a ka se dire, ge re re a dire, o a dira. O a tseba le yena gore go tše dingwe a ka se kgone go gana.
MOKHUŠA:	Ke sa lebale, mong wa ka, go na le tšhelete yela o ilego o tla efa Namele lehono gore a yo e boloka toropong pele ba tswalela. Ke be ke re yo Tlhakolane a name a mmitše, o mo fe, pele o sepela.
MAŠUTŠA:	O a rereša, ke be ke lebetše ka lebaka la go ipshina mo ga rena. Monna, Tlhakolane, e re tabogi! O bitše Namele a tle ka mo.
TLHAKOLANE:	Ke a le leboga. Re tla le thuša ka mehla gomme le se re felele pelo hle. <i>(O a tšwa)</i>
MOKHUŠA:	Ke nyaka gore pele Tlhakolane a botša ba bangwe ba bohlale bjalo ka boMotšhatšha le boLefagwana, ya ba re šetše re rarile yola Namele gore ba hwetše le yena a re bolela gabotse.
MAŠUTŠA:	Ke go lemogile. Ga o bone ge ke no dumela gore a bitšwe ke ntše ke tseba tšhelete e se gona?
TLHAKOLANE:	<i>(O šetše a fihlile phapošing ya Namele, gomme o a mmitša)</i> Morena Namele, hlogo ya sekolo o re o tle mola ofising gonabjale.

[Letl.76]

- 2.2.1 Tšweletša semelo sa Motšhatšha go ya ka polelo ya Mokhuša. (2)
- 2.2.2 Nyalantšha baanegwa go tšwa kholomong ya A le mehuta ya bona go tšwa kholomong ya B.

KHOLOMO YA A	KHOLOMO YA B
1. Molwantšhwa	A Tlhakolane
2. Molwantšhi	B Maitshwaro a barurtiši
3. Mohlohleletši	C Namele
	D Mokhuša

(3 x 1) (3)

- 2.2.3 Na mohola wa poledišano setsopolweng se ke ofe? (2)
- 2.2.4 Na tikologo ya setsopolwa se ke ya mohuta mang? Fahlela karabo ya gago. (3)
- 2.2.5 Laetša kgegeo yeo e tšweletšwago ke poledišano ya Mašutša le Tlhakolane go ya ka tsebo ya gago ya kanegelokopana ye. (2)
- 2.2.6 Ke moya wa mohuta mang wo o tšweletšwago ke setsopolwa se? Fahlela karabo ya gago. (2)
- 2.2.7 Na papadi ye e a bapalega? Fahlela. (3)

[35]

PALOMOKA YA KAROLO YA B: 35

KAROLO YA C: KANEGELOKOPANA**TŠA LEFASE GA DI FELE – MFC Matshela le ba bangwe**

Araba dipotšišo ka BOBEDI.

Bala ditsopolwa tše ka šedi gore o tle o kgone go araba dipotšišo.

3.1 SETSOPOLWA SA A ('Hallo baby ...!')

Thabo mola a thomago go ba le sefatanaga le *Cellular phone*, o ile a thoma go iphetoša sewewe. O ile a thoma go beberetša kua le kua. Palesa o rile kganekgane o dula fase le monna wa gagwe, gore ba boledišane, ya be eke o mo fefa lenaka. Mothaka o be a sa rate go kwa selo gobane dipolelo e be e le fela magagogago. Go hloka tsebe re a go tseba, eupša ge e le boThabo monna e dio ba digwaelatšhipa. Ka nako ye nngwe o be a re ge a ithobaletše malalatlle a no fetola ka lona le la gore kolo e be e senyegile diwaephara ...

... 'Thabo, moratiwa, afa o a lemoga gore o nnyatšiša ka digololo tša mo motseng?'

'O bolela ka eng bjale?' Ke Thabo a sentše sefahlego.

'O na le megabaru o a tseba!'

Ngwananyana yo monyenyanane wa go lekana le Sewela a go apolela? 'O a swabiša re go botše.' A realo Palesa a fahlela le ka matsogo go laetša gore o kwameditše dipherefere.

'Afa o a ikwa gore o a ntlhapaola?
E le gore o kwele mang tšona tšeo?'

'Buti, ga go na sephiri mo lefaseng. Le reng le re go ja la iphumula melomo?'

[Letl.86–87]

- 3.1.1 Tsopola dilo tše PEDI tšeo di fetošitšego semelo sa Thabo go ya ka setsopolwa se. (4)
- 3.1.2 Na tswalano ya Thabo le Palesa ke ya mohuta mang? Fahlela karabo ya gago. (3)
- 3.1.3 Na poledišano ya Thabo le Palesa e re utollela moya wa mohuta mang? Fahlela karabo ya gago. (4)
- 3.1.4 Ke thulano ya mohuta mang yeo e tšweletšwago ke setsopolwa se? Fahlela karabo ya gago. (3)
- 3.1.5 Na ke tema efe ye e kgathwago ke molaodiši setsopolweng se? (2)
- 3.1.6 Go ya ka tsebo ya gago ya kanegelokopano ye, na Thabo le Palesa ba feletše kae? (2)

3.2 **SETSOPOLWA SA B (Mahlale ga se a thuto fela).**

... Go se go ye kae monna wa lephodisa a aga ntlo ya kgoparara ka thušo ya Selina. Masenke le disamente go rekile morutišigadi. Ešita le tšhelete ya go lefa baagi, e be e etšwa potleng ya Selina. Ntlo bjale e fedile. Monna wa molao o swanetše go ntšha magadi a e gape le mabotlana ka ge a ile a fora Selina mola ba latswana maleme. Re bona satšene a thoma go goga maoto. Ga a sa na mafolofolo. Satšene o ile a re ga a na tšhelete ya go nyala. Fao a tla botse gobane Selina o rile:

'Don't worry' ka tšhelete ya go nnyala. Ke tla go fa 'five thousand' wena o tla roma bommaditsela. Batswadi ba ka ba ka se tsebe selo.'

Satšene a amogela matsebetsebe a loka potleng. Selina o ile a ba a bea mokganya phatleng go se nko ye e tšwago lemina. A be a ipotša gore o tla ya go inyadiša ka swele.

... Satšene o ile a tšwa a swere raborolo a re:

'Ngwanenyana towe! Ntšwele motse pele ke go thwathwanya hlogo ye ka selwana se. **O ra gore ke mang yo a ka nyalago motho le khwaere ya bana?** Dula le go rutega fao ga gago.'

[Letl.49–50]

- 3.2.1 Efa dintlha tše PEDI tša go laetša gore Selina ga a na šedi tšhomišong ya tšhelete. (4)
- 3.2.2 Na tikologo ya setsopolwa se ke ya mohuta mang? Fahlela karabo ya gago. (2)
- 3.2.3 Tsofola sekafoko go tšwa temaneng ya mafelelo go laetša maikutlo a lenyatšo a Satšene go Selina. (1)
- 3.2.4 Efa mohuta wa thulano wo o tšwelelago setsopolweng o be o fahlele karabo ya gago. (2)
- 3.2.5 Ke moya wa mohuta mang wo o tšweletšwago ke lefoko le le thaletšwego? Fahlela karabo ya gago. (3)
- 3.2.6 Na setsopolwa se se bopa legato lefe la thulaganyo? Fahlela karabo ya gago. (2)
- 3.2.7 Na hlogo ya kanegelokopana ye e tswalana bjang le ditiro tša satšene? (1)
- 3.2.8 Na o kwana le molaetša wo o tšweletšwago ke lefoko le le kotofadišwego? Fahlela karabo ya gago. (2)

[35]

PALOMOKA YA KAROLO YA C: 35

KAROLO YA D: THETO**DIRETO TŠA SESOTHO SA LEBOA – Prof. DM Kgobe****POTŠIŠO YA 4**

Araba dipotšišo ka BOBEDI.

Bala direto tše ka šedi gore o tle o kgone go araba dipotšišo.

4.1 SERETO SA 1**Re madimabe bjang? – OK Matsepe**

1	Ra belega a tloga,
2	Mohlatlami le yena a re amoga –
3	Mmagobanake tlogela go riboga.
4	Tše kae dihlogo ke tše di fihlilwego
5	Mola a bogadi maina o a filwego?
6	Tswala ya rena ke ye e fahlilwego.
7	Go nkalela itesetše o lekile,
8	Mafotwana ga a ntshe go padile;
9	Mebele ya rena ebile e lapile.
10	E lego re šetšwe ke mang morago,
11	Yoo ka tulamešidi a re rothothago?
12	Tefo go e nyaka a e be se a se dirago!
13	Le homoletšeng, lena badimo,
14	Ge le sa mmege le batametše legodimo?
15	Sa ka sello se fihlišeng go Modimo.

[Letl. 43]

- 4.1.1 Ngwala sebopego sa ka ntle sa sereto se. (2)
- 4.1.2 Temathetong ya mathomo tsopola morumokwanopphetši/morumokwanomafelelo. (2)
- 4.1.3 Akaretša dintlhakgolo tša tematheto ya 2 ka dintlha tše THARO. (3)
- 4.1.4 Tšweletša mohola wa potšišoritoriki mothalotheong wa 13 le 14. (2)
- 4.1.5 Temathetong ya mafelelo mothalotheong wa 14 laetša sešura o be o fe le mošomo wa sona. (3)
- 4.1.6 Mothalotheong wa 11 laetša ka moo moreti a šomišitšego kgetho le tšhomišo ya mantšu ka gona. (2)
- 4.1.7 Ahlaahla moya wo o tšweletšwago ke sereto se. (3)

4.2 **SERETO SA 2****Mathata – Tauatsoala le ba bangwe**

- 1 Ke bophelo re swere,
 2 Ebile ke tema re a kgatha,
 3 Ke kobo re apere,
 4 Ebile ke makhura re a tlola.
 5 Ke kudumela re a kgapha,
 6 Ebile ke seletšo re a letša,
 7 Ke bogobe re a ja
 8 Ebile re a šeba,
 9 Ra ba ra fologetša.
- 10 Re hlwa le ona,
 11 Re dula le ona,
 12 Ra ba ra dudišana,
 13 Re tsebana ka ona,
 14 Re kopana ka ona,
 15 Ra ba ra robala ka ona,
 16 Ebile re tsoga ka ona le ona ...
- 17 A reng mathata a lefase
 18 A bolelwa, a baba *takatsong*,
 19 Ebile a nkgaga go swa.
 20 A phadišana le a bophelo,
 21 A swarišane a kakatletše.
 22 A tswala, a tswalana,
 23 A boe a tswalelane,
 24 A tswale bohlae goba botlaela,
 25 Mabothata ke tau ya mokgalabje.

[Letl. 76–77]

- 4.2.1 Akaretša dintlhakgolo tša temanatheto ya bobedi ka dintlha tše PEDI. (4)
- 4.2.2 Tsopola poeletšothomi temathetong ya bobedi o be o fe mohola wa yona. (3)
- 4.2.3 Temathetong ya mathomo laetša kelelothallo o be o fe le mošomo wa yona. (2)
- 4.2.4 Tšweletša tirišo ya lentšu le 'baba' temathetong ya mafelelo. (2)
- 4.2.5 Tšweletša moko (molaetša) wa sereto se. (3)
- 4.2.6 Re alele maikutlo a moreti mothalothehong wa 3 o be o fahlele ka lebaka. (2)

- 4.2.7 Akanya sekapolelo seo se tšweletšwago ke mothalotheo wa 10 le wa 11, o be o hlaloše mošomo wa sona go ya le ka mo se dirišitšwego ka gona.

(2)
[35]

PALOMOKA YA KAROLO YA D: 35
PALOMOKA YA TLHAHLOBO: 70